

Täysistunto

Torstai 28.5.2026 klo 16.00—19.27

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 39/2026 vp

Lakialoite LA 7/2024 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 3/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö TyVM 3/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskustelu. Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Satonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.01 **Arto Satonen kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annettua lakia. Syrjintäperusteisiin ehdotetaan lisättäväksi vanhemmuus ja perhehuoltovelvollisuus. Syrjinnän kiellon todetaan nimenomaisesti koskevan myös määräaikaista työsuhteita. Hyvitysvelvollisuus ulotetaan koskemaan myös työvoimaa toiselta työnantajalta vuokraavaa yritystä, ja työnantajalle lisätään kirjallinen selvitysvelvollisuus määräaikaisuuden päättymisen syistä tai palvelussuhteen jatkamatta jättämisestä, jos määräaikaissa palvelussuhteessa oleva on palvelussuhteensa aikana ilmoittanut raskaudesta, synnytyksestä tai perhehuoltovelvollisuudesta. Lisäksi kanneaika työhönottotilanteita koskevissa asioissa pitenee vuodesta kahteen vuoteen, ja kanneajan kuluminen keskeytyy asian tultua vireille yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnassa. Tämä esitys toteuttaa pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmassa olevaa kirjausta raskaus- ja perhevapaasyrjinnän tehokkaammasta ehkäisemisestä.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta kannattaa esitystä ja sen tavoitteita vähentää raskaus- ja perhevapaasyrjintää. Erityisen tervetulleena valiokunta pitää hyvitysvelvollisuuden laajentamista käyttäjäyrityksiin. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä työnantajan selvitysvelvollisuuteen tehtävin täsmennyksin ja huomioin.

Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä myös lakialoitteen 7/2024, jonka sisältämät lakiehdotukset valiokunta ehdottaa hylättäväksi jäljempänä valiokunnan mietinnössä esitettävistä syistä.

Arvoisa herra puhemies! Tämän selvitysvelvollisuuden osalta valiokunta kuuli hyvin laajasti sekä työnantajien että työntekijöiden edustajia, ja yleisesti tultiin siihen tulokseen, että tämä perhehuoltovelvollisuus-käsite on käsitteenä epämääräinen. Sen takia tässä työnantajan selvitysvelvollisuudessa valiokunta esittää sellaista muutosta, että perheen-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2026 vp

huoltovelvollisuuden sijasta puhuttaisiin perhevapaista, jotka on työsopimuslaissa määritelty, ja sitä kautta ne ovat täsmällisempiä. Tämä on valiokunnan esitys.

Tämän osalta tosiaan valiokunta sitten päätyi muuttamaan esitystä. Muilta osin valiokunnan enemmistön kanta oli hallituksen esityksen mukainen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

17.04 Lauri Lyly sd: Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksen tarkoituksena on toteuttaa hallitusohjelman kirjausta tehokkaammasta raskaus- ja perhevapaasyrjinnän ehkäisemisestä. Esityksen pykälämuutokset eivät kuitenkaan toteuta tätä hallitusohjelman kirjausta.

Hallituksen aiemmat työelämäheikennykset, joilla lisätään työelämän epävarmuutta, heikennetään naisten ja nuorten asemaa työelämässä, lisätään raskaus- ja perhevapaasyrjintää, kumoavat tämän esityksen pienet muutokset tasa-arvolakiin. Irtisanomissuojan heikentäminen ja perusteettomien määräaikaistensa lisäminen monien muiden muutosten kanssa heikentävät työntekijöiden työsuhdeturvaa. Perusteettomien määräaikaisten työsopimusten mahdollistavassa hallituksen esityksessä taasen todetaan, että se lisää määräaikaisten työsopimusten määrää ja vähentää täten kokoaikaisten, toistaiseksi voimassa olevien työsopimusten määrää ja että se lisää raskaus- ja perhevapaasyrjintää. Yleisin syy olla jatkamatta määräaikaista työsuhdetta on työntekijän raskaus.

Tasa-arvolakiin tehtävät muutokset ovat tarpeellisia. Silti niillä ei pystytä vastaamaan ongelman laajuuteen nähden riittävällä tavalla eikä kuten hallitusohjelmaan on kirjattu. Muutokset vahvistavat vain nykyistä oikeuskäytäntöä eivätkä tuo siihen mitään lisää tai mitään uutta.

Arvoisa puhemies! Meillä on koko opposition vastalause, jossa keskeistä on, että parannetaan tätä hallituksen esitystä.

Ensinnäkin työnantajalle olisi säädettävä selvitysvelvollisuus, joka on samanlainen kuin perusteettomia määräaikaista työsopimuksia lisäävän esityksen velvollisuus. Tälle selvitykselle ei ole määrätty määrämuotoa, se on vapaamuotoinen, eikä sen antamatta jättämisestä ole sanktioitu millään tavalla. Selvitysvelvollisuuden tulisikin koskea myös tilanteita, joissa työnantaja muutoin on saanut tiedon raskaudesta kuin työntekijän itsensä kertomana, kuten esityksessä perustellaan. Selvitysvelvollisuuden laiminlyönnin tulisikin olla vähintään syrjintähyvityksen määrässä huomioitava ja sitä selkeästi korottava seikka.

Toiseksi hallitus ei esitä myöskään syrjintätapauksista maksettavien hyvitysten korottamista. Hyvitysten tulisikin olla nykyistä korkeammat ottaen huomioon edellä mainittujen työlaainsäädännön heikennysten yhteisvaikutukset työntekijöiden työsuhdeturvaan. Seuraamusten olisi oltava aidosti pelotevaikutuksiltaan suurempia. Olemme esittämässä niihin korotuksia.

Kolmanneksi hallituksen esityksessä ehdotettu säännös kahden vuoden kanneajasta koskisi myös syrjintää työhönottotilanteessa. Lisäksi lakiin lisättäisiin säännös kanneajan kulumisen keskeyttämisestä asian tultua vireille yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnassa.

Tämäntyyppisiä asioita olemme täällä esittämässä.

Arvoisa puhemies! Näitten muutosten ja lähtökohtaisesti näitten perustelujen osalta, mitä tuossa lyhyesti esittelin, ehdotamme vastalauseen mukaisesti, että lakiehdotus hyväksytään muutettuna vastalauseen mukaisena, ja sitten toisessa käsittelyssä tulemme esittämään kaksi lausumaa. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2026 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

17.08 **Timo Suhonen sd:** Arvoisa herra puhemies! Hallitus haluaa ehkäistä raskaus- ja perhevapaasyrjintää tasa-arvolain muuttamisella, mutta toimenpiteet jäävät käytännössä puuttumaan. Esitetyt muutokset eivät vastaa ilmiön laajuutta eivätkä työelämässä tunnistettuihin ongelmiin. Esityksellä ei muuteta voimassa olevaa oikeudentilaa vaan täsmennetään sääntelyä, ja ehdotetut muutokset kuitenkin pääasiassa täsmentävät ja selkeyttävät nykyistä, jo voimassa olevaa lainsäädäntöä, joten sukupuolivaikutukset jäävät kokonaisuutena arvioiden melko pieniksi ja näennäisiksi. Esitetyt muutokset eivät riitä hallitusohjelman tavoitteeseen syrjinnän tehokkaasta ehkäisystä, ja ehdotetut lainsäädäntömuutokset ovat ainoastaan tarkentavia, eivät vaikuttavia. Tämä on sitä ruosteen päälle maalaamista, ja se vaikuttavuus hallitukselta olisi tullut paremmin niin, että olisivat peruneet ne määräaikaikaiset perusteettomat työsopimukset ja vaikka sen irtisanomisen helpottamisen. Näillä perumisilla olisi ollut vaikuttavuutta enemmän. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Garedeu, olkaa hyvä.

17.09 **Kaisa Garedeu ps:** Arvoisa puhemies! Suomen tulee pyrkiä olemaan mahdollisimman lapsi- ja perheystävällinen maa. On hienoa, että nyt puututaan raskaus- ja perhevapaasyrjintään. Se on jälleen yksi erittäin tärkeä askel kohti parempaa perheystävällisyyttä, jota on jo aiemmin tällä kaudella edistetty muun muassa palauttamalla lapsivähennys työtulon verotukseen, korottamalla tiettyjä lapsilisä ja äitiyspakkauksen arvoa sekä alentamalla vaippojen arvonlisäveroa.

Tämän esityksen tavoitteena on varmistaa, ettei ketään syrjitä työelämässä sen perusteella, että hän on raskaana tai jäänyt perhevapaalle. Syrjintäkielto koskee selväsanaisesti myös määräaikaikaisia työsuhteita.

Yksi hallitusohjelman tärkeistä tavoitteista on perheen ja työn yhteensovittamisen mahdollistaminen. Pienen lapsen äitien kannalta imettämisen mahdollistaminen on yksi tärkeimmistä siihen vaikuttavista teemoista. Maailman terveysjärjestö WHO suosittelee täysimetystä kuuden kuukauden ikään saakka ja sen jälkeen jatkamaan imettämistä kiinteän ruuan rinnalla kaksivuotiaaksi tai sitä pidempään. Imetyksen hyödyt ovat kiistattomat. WHO:n mukaan imetetyn lapsen menestyvät paremmin älykkyystesteissä, heillä on pienempi riski ylipainoon sekä pienempi alttius sairastua diabetekseen myöhemmin elämässään. Imettäneillä naisilla puolestaan on pienempi riski sairastua rinta- ja munasarjasyöpään. Tavoitteena tulisi olla, ettei töihin paluu sanele imetyksen lopettamisen ajankohdtaa. Työnantajien tulisi pyrkiä mahdollistamaan imetys- tai maidonpumpppaustauot töissä tai mahdollisesti etätyöt pienen lapsen äidille.

Pidän erittäin surullisena, että THL lopetti sairaaloiden imetysmyönteisyysohjelman koordinoimisen vuodenvaihteessa. THL vetosi säästösyihin, vaikka työryhmä työskenteli osittain omalla ajallaan ja oman työnsä ohessa. Vauvamyönteisyyden edistäminen, eli esimerkiksi perhehuoneiden lisääminen synnytysosastoihin sekä vauvan varhaisen ihokontaktin ja imetyksen tukeminen, jää nyt käytännössä hyvinvointialueiden oman halukkuuden varaan. Toivottavasti alueet ymmärtävät jatkaa tätä äärimmäisen tärkeää perheiden hyvinvoinnin edistämistä ilman ulkopuolista koordinaattoria.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2026 vp

Arvoisa puhemies! Vuonna 2025 Suomessa syntyi 45 832 lasta, mikä on vajaat viisi prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Suunta on nyt siis oikea, joten tehdään kaikkemme, että se myös pysyy sellaisena. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

17.13 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Tästä on hyvä jatkaa. — Tänään on kyse siitä, millaisen viestin me annamme perheille, vanhemmille ja erityisesti lapsille. Liian moni suomalainen on tähän asti joutunut pelkäämään sitä hetkeä, kun kertoo raskaudesta tai perhevapaasta. On pelätty, päättyykö määräaikainen työ, jatkuuko toimeentulo ja maksaako perheellistyminen uran. Tämä laki puuttuu tähän turvattomaan tilanteeseen selkeyttämällä sääntelyä. Pelko ei kuulu osaksi turvallista arkea. Se ei sovi turvallisiin koteihin.

Arvoisa puhemies! Me jaamme huolen raskaus- ja perhevapaasyrjinnän yleisyydestä. Siksi puutemme tähän nyt konkreettisin teoin. Ensinnäkin raskauden, vanhemmuuden ja perhehuoltovelvollisuuden suoja kirjoitetaan tasa-arvolakiin entistä selkeämmin. Syrjintä kielletään nimenomaisesti myös määräaikaisissa työsuhteissa. Myös työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on täydentänyt esitystä selkeämmin säädöksin, jotta se kattaisi niin tilanteen, jossa määräaikaisessa palvelusuhteessa oleva on ilmoittanut työsopimuslain raskaus- ja perhevapaisiin kytkeytyvästä vapaasta, kuin tilanteen, jossa hän on käyttänyt tällaista vapaata. Näin oikeudet eivät ole hajautettuina useisiin lakeihin, vaan löytyvät helposti. Ne eivät koske vain osaa työelämässä, vaan ne koskevat kaikkia. Se lisää perheiden oikeusturvaa, sillä jokaisen on helpompi tunnistaa nuo katalat syrjinnän muodot ajoissa. Toiseksi, myös oikeussuoja paranee, kun aikaa puuttua epäkohtiin on enemmän, eikä oikeuden hakeminen kaadu määräaikoihin. Lopulta yhtenä tärkeimmistä, kolmanneksi: työnantajalle tulee velvollisuus kertoa kirjallisesti, miksi työsuhdetta ei jatketa, jos työntekijä on ilmoittanut raskaudesta tai perhetilanteesta. Tämä lisää avoimuutta ja takaa sen, että perusteet kestävät päivänvalon.

Arvoisa puhemies! Kyse on perustavalla tavalla tasa-arvosta ja väkivallasta. Taloudellinen epävarmuus ja syrjintä lisäävät perheiden haavoittuvuutta. Kun perheellä on turvaa, myös konfliktit ja väkivallan riskit vähenevät. Turvallinen perhe on paras kasvuympäristö lapselle. Lapset elävät isän ja äidin välisestä rakkaudesta. Myös tämän haluan sanoa teille suoraan: lapset ovat lahja. He ovat lahja paitsi vanhemmilleen myös koko suomalaiselle yhteiskunnalle. Ilman lapsia ei ole tulevaisuutta, ei työvoimaa, ei hyvinvointia eikä Suomea. Siksi tämän lain viesti on erityisen tärkeä. Me emme rankaise perheellistymisestä, vaan haluamme suojella sitä ja kannustaa siihen. Tämä esitys rakentaa vanhemmille työelämää, jossa lapsen saaminen ei sulje ovia, vaan avaa tulevaisuutta. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki, olkaa hyvä.

17.18 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Käsittelemme hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain muuttamisesta. Tämän lain tarkoitus on ennen kaikkea raskaus- ja perhevapaasyrjinnän ehkäiseminen. Tämä on varsin tarpeellinen uudistus, sillä suomalaisten syntyvyys on tällä hetkellä hälyttävän alhaista, vaikka pientä nousua onkin havaittavissa. Orpon hallitus on tehnyt muutoinkin lapsiperhemyönteistä politiikkaa: työtulovähennyksen lapsikorotukset, lapsilisien koro-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2026 vp

tukset, hedelmöityshoitojen Kela-korvattavuus, äitiyspakkauksen arvoa ja äitiysavustuksia on nostettu, vaippojen ja ruuan alvia on alennettu — ihan muutaman mainitakseni. Tämä lakiesitys jatkaa perussuomalaisille tärkeää sarjaa. Perheunelmat täytyy voida toteuttaa ilman, että tarvitsee pelätä syrjinnän ja pahimmassa tapauksessa työpaikkansa puolesta.

Arvoisa puhemies! Esitys lisää syrjintäperusteisiin vanhemmuuden ja perheenhuoltovelvollisuuden, ja lisäksi syrjinnän kieltoa selkeytetään koskemaan myös määräaikaista työsuhteita. Tämän lisäksi hyvitysvelvollisuus ulotettaisiin käyttäjäyrityksiin tilanteissa, joissa vuokratyöntekijää syrjitään esimerkiksi raskauden, vanhemmuuden tai perheenhuoltovelvollisuuden perusteella. Määräaikaisuuden päättymisestä tai palvelussuhteen jatkamatta jättämisen syistä on työnantajan jatkossa annettava kirjallinen selvitys, jos työntekijä on ilmoittanut raskaudesta, perhevapaasta tai synnytyksestä. Tämä parantaa merkittäväällä tavalla määräaikaisten työntekijöiden asemaa. Selkeämpi säätely on tietysti myös työnantajan etu.

Eduskunta on juuri hyväksynyt esityksen, jolla helpotetaan perustelemattomien määräaikaisten työsuhteiden solmimista. Siinä kohtaa kuultiin, että esitystä syytettiin sen vaikutuksista raskaus- ja perhevapaasyrjintään. No, tämä nyt käsillä oleva esitys vastaa osaltaan tähän huoleen. Opposition vastalauseessa esitetään käytännössä lisää sääntelyä ja kustannuksia. Hallituksen esitys on oikeasuhtainen ja täsmällinen. Ei sitä tarvitse tältä osin muuttaa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Laine-Nousimaa, olkaa hyvä.

17.20 Hanna Laine-Nousimaa sd: Arvoisa herra puhemies! Raskaus- ja perhevapaasyrjintä on suomalaisen työelämän sitkeä häpeätahra. Jokainen tapaus kertoo ihmisestä, joka joutuu pohtimaan, maksaako perheen perustaminen työn, toimeentulon tai tulevaisuuden mahdollisuudet. Siksi on hyvä, että tasa-arvolakia nyt päivitetään.

On kuitenkin todettava... Hallitus kertoo tavoitteekseen raskaus- ja perhevapaasyrjinnan tehokkaamman ehkäisemisen. Samaan aikaan sama hallitus on kuitenkin järjestelmällisesti heikentänyt työntekijöiden asemaa työelämässä. Irtisanomissuojaa on heikennetty, määräaikaissuhteiden käyttöä helpotettu ja työelämän epävarmuutta lisätty. Nämä päätökset osuvat erityisesti nuoriin naisiin ja perheellisiin työntekijöihin. Ristiriita näkyy suoraan työelämässä. Yleinen syy määräaikaisen työsuhteen päättymiseen tilanteissa, joissa syrjintää epäillään, on työntekijän raskaus. On vaikeaa ottaa vakavasti hallituksen väitettä siitä, että pienillä teknisillä muutoksilla tasa-arvolakiin ratkaistaisiin ongelma, jota hallituksen oma työmarkkinapolitiikka samalla pahentaa.

Esityksessä työnantajalle tulee velvollisuus antaa kirjallinen selvitys määräaikaisen työsuhteen päättymisestä tietyissä tilanteissa. Tämä on oikeansuuntainen muutos mutta käytännössä hyvin kevyt. Selvitykselle ei aseteta tarkkaa sisältöä, eikä velvoitteen laiminlyönnistä seuraa käytännössä mitään. Jos seuraamuksia ei ole, jää myös pelotevaikutus puuttumaan. Vastalauseessa esitetään, että työnantajan velvollisuutta täsmennetään ja että selvityksen tulee aidosti mahdollistaa toiminnan lainmukaisuuden arviointi. Lisäksi työnantajan selvitysvelvollisuuden tulee syntyä myös silloin, kun työnantaja on muuten saanut tiedon työntekijän raskaudesta, ei vain silloin, kun työntekijä itse on asiasta ilmoittanut.

Arvoisa herra puhemies! Ongelma on myös se, että raskaus- ja perhevapaasyrjinnästä seuraavat hyvitykset ovat edelleen liian pieniä. Jos lain rikkominen tulee työnantajalle hal-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2026 vp

vemmaksi kuin syrjimättä toimiminen, laki ei ohjaa käyttäytymistä oikein. Tästä syystä vastalauseessa ehdotetaan hyvitysten korottamista: syrjinnän vähimmäishyvitys nostettaisiin 8 000 euroon, työhönottotilanteissa 35 000 euroon. Se olisi selkeä viesti siitä, että Suomessa syrjintä ei ole hyväksyttävä eikä vähäpätöinen asia.

On myös vakava ongelma, että syrjintää kokenut ei nykyisin voi itse helposti saattaa asiaansa yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan käsiteltäväksi. Moni jättää asian viemättä eteenpäin juuri siksi, että prosessi on raskas ja epäselvä. Vastalauseessa tätä korjataan siten, että myös syrjintää kokenut itse tai hänen ammattiliittonsa voisi viedä asian käsittelyyn. Tämä madaltaisi kynnystä hakea oikeutta.

Arvoisa herra puhemies! Kyse ei ole vain juridisista pykälistä. Kyse on siitä, millaisen viestin yhteiskunta lähettää ihmisille, jotka pohtivat perheen perustamista: voiko Suomessa luottaa siihen, ettei raskaus tai perhevapaan käyttäminen vaaranna työuraa. Esitys olisi tarvinnut enemmän kunnianhimoa, enemmän työntekijän suojaa ja enemmän uskallusta puuttua työelämän todellisiin ongelmiin. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

17.24 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Nyt tosiaan käsittelemme hallituksen esitystä laiksi naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain muuttamisesta työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietinnön pohjalta. Tässä mietinnössähän on tosiaan vastalause, mitä tämän keskustelun alussa edustaja Lyly esitti. Minä, puhemies, kannatan Lylyn tekemää esitystä tästä vastalauseesta. Tässä vastalauseessahan on pykälämuutosesityksiä, jotenka me pääsemme sitten tästä äänestämään.

Herra puhemies! Tähän tasa-arvolakiin ehdotetut muutokset, mitkä tässä hallituksen esityksessä ovat, totta kai ovat tarpeellisia, mutta ei niillä pystytä vastaamaan sen ongelman laajuuteen, mikä on sitten aikaisempien hallituksen lakiesityksien pohjalta tuotu heikentämään tasa-arvokysymyksiä työelämässä — ja varsinkin, kun katsotaan hallitusohjelmaa.

Edustaja Junnila, te olette tehnyt hallitusohjelmaa, ja te olette kehunut sitä hallitusohjelmaa, mutta sitten te teette tämmöisiä hallitusohjelman vastaisiakin lakiesityksiä. No, nämä muutokset vahvistavat vain tätä nykyistä oikeuskäytäntöä eivätkä tuo siihen mitään lisää tai mitään uutta, jota me olisimme tarvinneet, koska siis kyllähän nämä hallituksen aikaisemmat työelämäheikennykset, joilla lisätään työelämän epävarmuutta, heikennetään naisten ja nuorten asemaa työelämässä ja ennen kaikkea lisätään raskaus- ja perhevapaasyrjintää, kumoavat tämän esityksen pienet muutokset tasa-arvolakiin. Sen myötä olisikin tärkeää, että eduskunnassa, kun me sitten äänestämme näistä pykälämuutoksista, myös hallituspuolueitten edustajat miettivät hyvin tarkkaan, tulisitteko näitten pykälämuutoksien taakse, koska sillä ennen kaikkea pystyttäisiin sitä tasa-arvoista työelämää parantamaan ja ennen kaikkea torppaamaan raskaus- ja perhevapaasyrjintää.

No, puhemies, tosiaan täällähän ovat sitten vielä nämä hyvät lausumaehdotukset, mutta nehan tulevat sitten toisen käsittelyn päätteeksi. Katsotaan sitten, pidetäänkö lisää näitä puheenvuoroja.

Tämän puheenvuoron anti oli se, että kannatan edustaja Lylyn tekemää vastalauseetta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Katson kysyvästi, haluaako edustaja Junnila kommentoida edustaja Kettusen puheenvuoroa. — Ei. Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2026 vp

17.27 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa puhemies! Tällä hetkellä yksilöllä tai ammattiliitolla ei ole itsenäistä oikeutta saattaa työelämää koskevaa syrjintäasiaa lautakunnan käsiteltäväksi, mikä heikentää keskeytysäännöksen käytännön merkitystä. Meidän tarvitsisi saada matalan kynnyksen oikeuskeinoja tällaisissa syrjintätilanteissa käyttöön, ja sen takia yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakuntaan olisi hyvä viedä niitä asioita käräjäoikeuden sijaan, ja saataisiin niitä asioita käsiteltyä siellä nopeammin ja pienemmin kustannuksin. Tämän ongelman laajuudesta kertoo aika paljon se, että kun tasa-arvovaltuutettu antaa aina raportin siitä, kuinka paljon on ollut yhteydenottoja, niin tasa-arvovaltuutettuun oli 1 338 yhteydenottoa viime vuonna ja syrjintään liittyvistä yhteydenotoista raskaus- ja perhevapaasyrjintään liittyviä oli 262 yhteydenottoa. Se vastasi lähes kahta kolmasosaa kaikista työelämää koskevista yhteydenotoista, eli puhutaan merkittävästä määrästä näitä toimia.

Arvoisa puhemies! Sen vuoksi, kun tätä oikeuskäsittelyä ja muuta halutaan joustavoittaa ja pienemmin kynnyksin viedä niitä asioita eteenpäin, myöskin tätä pelotevaikutusta, jossa hyvityksen vähimmäismäärä on nykyisin noin 4 300 euroa, niin vastalauseessa ehdotetaan hyvityksen nostamista 8 000 euroon. Eli sitä pelotevaikutusta tulisi myöskin siinä, että tiedetään, mitä siellä tapahtuu, jos oikeudessa tapahtuu niin, että tällainen todetaan näytetyksi. Eli se on myöskin sillä tavalla tärkeä viesti työnantajille ja kaikille, jotka tässä yrittävät tätä asiaa viedä väärään suuntaan.

Sitten kun näitä ammattiliittojen ja muiden tahojen kommentteja näissä kuulemisissa on tullut, niin siellä myös tuli muun muassa JHL:ltä ja muilta nostamista työhönottotilanteissa ja esitettiin hyvityksen määriä jopa 10 000:een ja työhönottotilanteessa 50 000:een. Tuossa on vähän pienempiä summia. PAM esitti, jos on paljon työntekijöitä, hyvityksen enimmäismääriä korkeammaksi ja sitten myöskin totesi, että sovittelu ja matalamman kynnyksen käsittely lyhentäisi prosessien kestoa ja vähentäisi tuomioistuimien kuormaa, mikä on tärkeää huomioida. Sitten TANE, tasa-arvoasiain neuvottelukunta, totesi tässä, että raskaus- ja perhevapaasyrjinnän torjumista tulisi jatkossa vahvistaa korottamalla perhevaapaalta palaavien irtisanomissuojaa ja nostamalla tasa-arvolain syrjinnän kiellon rikkomisesta määrättyä hyvitysten tasoa. Eli samansuuntaisia viestejä tuli. Tämä irtisanomissuojan vahvistaminen oli se lakialoite, minkä edustaja Gebhard oli aikaisemmin tehnyt. Se tässä käsittelyssä tulee, mutta sitten myöskin näissä lausumissa tulemme esittämään, että tehtäisiin laajempi tasa-arvolain kokonaisuudistus, jonka yhteydessä näitä asioita pitäisi siten käsitellä laajemmin. Tehy, kun katsotaan näitä muutoksia, hyvin selkeästi toi esiin, että tasa-arvolain muutokset ovat täysin riittämättömiä jo nyt olemassa olevaan syrjintätilanteeseen puuttumiseksi, jos samaan aikaan katsotaan tämä määräaikaisuuksia koskeva lakiesitys, joka on täällä mennyt läpi. Eli aika lailla selkeitä viestejä näitten osalta on tullut. Myös OAJ toteaa, että nämä esitykset ovat sinänsä kannatettavia, niin kuin tämä lainsäädännön muuttaminen siten, että oikeuskäytäntö tulee lakiin paremmin kuvattuna.

Yhteenlaskettuna raskauteen ja perhevapaisiin perustuvan syrjinnän tilannetta Suomessa kokonaisuudessaan tämä heikentää, koska niitä lakiesityksiä on täällä tullut. Meidän asiantuntijakuulemisissamme aika lailla tuli selväksi tämä viesti, ja sen vuoksi esitettiin näitä vahvistuksia näihin toimenpiteisiin, joilla tätä tasa-arvolain uudistusta tehtäisiin ja muutettaisiin, että sillä olisi todellisia vaikutuksia. Nämä olivat niitä syitä tässä, pieni otanta siitä asiantuntijakuulemisten joukosta, jota me käsitelimme tuolla valiokunnassa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 57/2026 vp

17.32 **Timo Suhonen sd:** Arvoisa herra puhemies! Aiemmassa, liki 30-vuotisessa työhistoriassani valitettavasti näin ihan selkeästi ja suoraan ja aidosti sen, että esimerkiksi raskaus syrjintää niin isommissa kuin pienemmissäkin työpaikoissa pahimmillaan saattoi olla olemassa. Määräaikaisuuksiin liittyvä syrjintä jää edelleen piiloon, ja perhevapaalta palaavien suoja on puutteellinen: tehtävien heikentyminen, urakehityksen pysähtyminen, ja irtisanomisia tapahtuu. Tämä esitys ei sisällä keinoja näiden ehkäisemiseksi. Oikeussuojakeinot ovat edelleen liian heikot. Syrjintä jää usein näkymättömäksi, prosessit ovat hitaita ja riskialttiita yksilölle, ja seuraamukset työnantajalle eivät ole riittävän vaikuttavia, joten on selvää, että selkeästi olisi vahvistettava valvontaa sekä sanktioita niille työnantajille, jotka toimivat väärin näissä asioissa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

17.33 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa puhemies! Näin lopuksi vielä yhteenvedonomaaisesti voisi sanoa, että tämä lainsäädäntö, mikä tässä nyt on tehty, ei ole riittävä. Nämä ovat selkeyttäviä lainsäädäntökohtia mutta eivät vaikuta tähän nykytilanteeseen kovin paljon. Määräaikaisuuksiin liittyvä syrjintä jää edelleen piiloon. Siihen ei ole tullut tässä vastausta. Perhevapaalta palaavien suoja on edelleen puutteellinen. Siihen olisi pitänyt tehdä tässäkin yhteydessä muutoksia. Oikeussuojakeinot ovat edelleen liian heikot. Niihin olisi pitänyt tehdä korotuksia, niin kuin olemme tässä esittäneet. Lainsäädännön kokonaisuudistukset, mitä tässä on tehty, lisäävät mahdollisuutta syrjintäriskiin ja perhe- ja raskausvapaasyrjintään.

Tässä mielessä meille jää paljon tehtävää, ja seuraavan lainsäädäntöuudistuksen, joka koskee tasa-arvolakia, pitää ottaa näitä asioita paremmin huomioon. Siinä mielessä nämä lakimuutokset, mitä olemme tässä esittäneet, parantaisivat tätä nykytilannetta, mutta hallituksen esitys toteaa sen olemassa olevan tilanteen käytännössä. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.